

KARJASEKIRI

usupuhastuspühal ehk reformatsiooni aastapäeval, 31. oktoobril 2020

Viimase aja arvamusalaldustega ühiskonnas aktuaalsetel teemadel on kaasnenud emotsionaalset tulusust, teravaid väljaütlemisi, kahjuks ka inetusi ja verbaalseid isiklikke rünnakuid konkreetsete isikute või inimrühmade aadressil. Seni, kuni argumenteeritud arvamusteravikud on suunatud konkreetsetele vaidlusküsimustele, on suudetud säilitada üksteise suhtes väärikas ja lugupidav toon. Kui sõnateravust on kasutatud oponendi ründamiseks, tema arvamuse tühistamiseks, vähema venna või õe solvamiseks ja väärivate sõnadega sildistamiseks, on astunud üle piirist, mille Jeesus ligimesearmastuse käsku sõnastades seadis.

Ägedaloomulise ja teravkeelse, samas vaheda mõistuse ja sügava usuga Martin Lutheri algatatud reformatsiooni saatis poole aastatuhande eest samuti enneolematu ja äge sõnasõda. Kõikjal levitati pamflette osapooli naeruvääristavate karikatuuride, aforismide ja anekdootidega. Pühakirja tõe üle võideldi nii ägedalt, et see võis ajuti muutuda asjaosalistele eluohtlikuks.

Samas on liigutav lugeda, kuidas käreda loomuga Martin Luther 1525. aasta läkituses Liivimaa kristlastele isalikult manitseb erimeelsuste lõpetamisele jumalateenistuste pidamise õige korra küsimuses. „Seepärast palun ma nüüd teid kõiki, mu armsad isandad, jätku igaüks oma eriarvamused sinnapaika ning tulge sõbralikult kokku ja jõudke üksmeelele, kuidas te neid väliseid asju pidada tahate – et need oleksid teie juures ühesugused ja ühtlased, mitte lahkuminevad, ühes kohas üht-, teises teistmoodi, mis sellisena lihtrahvast segadusse ajab ja õnnetuks teeb,“ kirjutab Luther.

Kristlaste seas on erimeelsusi nii välistes kui õpetuslikes küsimustes olnud apostlite päevist alates. Pühakirjast loeme, kuidas algkiriku juhid vaidlesid näiteks paganate ümberlõikamise üle ja jõudsid Jeruusalemma nõupidamisel ühisele otsusele, et seda koormat paganatest kristlased kandma ei pea (Ap 15). See oli reformatsiooni ideedega sarnane otsus tollases algristikoguduses. Usaldusest Püha Vaimu vastu on ka kõige raskemad otsused kiriku pikas ajaloos vastu võetud ja rakendatud.

Usupuhastuspüha meenutab meile üht haava kirikus, mis alles viis sajandit hiljem armistus, kui jõuti leppimise ja üksteisemõistmiseni tollastes peamistes tüliküsimustes. Reformatsiooni sündmuste valguses peame ühiselt leidma vastuse, kuidas jõuda aktuaalsetes vastasseisudes lahenduste ja leppimiseni oluliselt varem kui poole millenniumiga. Lõhkumata sealjuures ühiskonda, lõhkumata kirikut, lõhkumata üksteist.

Apostel Paulus kirjutab Efesose koguduse liikmetele: „Kui vihastute, siis ärge tehke pattu! Ärgu päike loojugu teie vihastumise üle! Ärge andke ka maad kuradile! Ühtegi nurjatut sõna ärgu tulgu teie suust, vaid rääkige ainult seda, mis on hea teiste ülesehitamiseks, et kuuljad saaksid armu.“ (Ef 4:26–27,29)

Me kõik oleme suutelised tõe nimel kiskuma kuni vundamendini maha eelmiste põlvkondade rajatud hoone, heites kõrvale kivid, mis meie arvates sellesse ei sobi. Samal ajal oskame laduda kõrgeid müüre, et rajada taevani ulatuvat tšekatedraali. Müüri ladudes peame aga arvestama võimalusega, et koos patustega jääb väljapoole müüri ka Jeesus. Sest kus mujal saaks olla Jeesus, kui mitte seal, kus on vaevatud ja koormatud, haiged ja patused, kes kõik vajavad Arsti ja Lunastajat.

Nõnda peame hoidma igavesti meeles, et Kristuse kirikut uuendades ei tohi me heita kõrvale ühtegi Kristuse enda poolt väärtuslikuks hinnatud kivi – ka kõige konarlikumat. Veel vähem on meil õigust üritada luua kirikule uut vundamenti, sest „teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus!“ (1Kr 3:11).

✦ Urmas Viilma
Peapiiskop